

TÖRÖK GYULA ÜGYVÉDI IRODA

H-1081 Budapest, II. János Pál pápa tér 3. III. emelet
tel.: +36 1 631 1417, fax: +36 1 631 1417, e-mail: info@toroklaw.hu

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám:

IV/193-4/2018

Érkezett:

2018 MÁRC 27.

Példány:

1

Készítőiroda:

Melléklet:

0 db

hu

Alkotmánybíróság

1015 Budapest,
Donáti u. 35-45.

Budapest, 2018. március 22.

Ügyszám: IV/193-3/2018.

Tárgy: alkotmányjogi panasz kiegészítése

TÉRTIVEVÉNYES LEVÉL ÚTJÁN!

Tisztelt Alkotmánybíróság!

UPTREND Tanácsadó Kft. „f.a.”

[redacted] kérelmező (a továbbiakban „Kérelmező”) korábban mellékelten csatolt meghatalmazással igazolt képviselőként, az [redacted] alperes ellen a Budai Központi Kerületi Bíróság előtt I.f.-on 8.P.XI.24.020/2011 ügyszám alatt indított peres eljárásban, a Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.420/2017/8-I. ssz.-ú jogerős ítélete ellen 2018. január 29. napján az I. f-ú Bíróságon személyesen benyújtott alkotmányjogi panaszunk kapcsán, a T. Alkotmánybíróság 2018. február 16. napján kelt és 2018. február 22. napján részünkre kézbesítésre került felhívására az alábbi

kiegészítést

terjesztjük elő.

Kérjük, hogy a T. Alkotmánybíróság a jelen hiánypótlásunknak megfelelően az alkotmányjogi panaszunknak helyt adni és azt érdemben elbírálni szíveskedjék.

Az Abtv. 52. § (1) és (4) bekezdéseinek megfelelően az alkotmányjogi panaszunk indokolását az alábbiak szerint egészítjük ki.

1. Rövid tényállás

1. Felperes és alperes között 2008. augusztus 11. napján bérleti szerződés jött létre a Budaörsi út 52. sz. alatti irodaház II. emelete és az udvarszint 47 m2 alapterületű raktár vonatkozásában 2011. augusztus 31. napjáig tartó határozott időre.
2. A bérleti szerződés értelmében a felperes a közüzemi díjakat a bérlemény után annak almerőjén mért érték alapján úgy volt köteles megfizetni, hogy az arra létrehozott előlegszámlára kéthavonta 200.000,- Ft összeget volt köteles befizetni, amely előlegszámláról az alperes beszédte a közüzemi díjakat, majd azt felperes felé utólag igazolta a számla megküldésével. Alperes azonban az áramfogyasztás tekintetében rendszeresen túlszámlázott felperes felé, mivel

2

álláspontja szerint felperes a közös használatú területek használata után is köteles lett volna áramdíjat fizetni, mivel – alperes perbeli védekezésül szolgáló álláspontja szerint – a felek az írásbeli bérleti szerződéstől eltérően szóban ezzel kapcsolatosan külön megállapodtak.

3. Felperes úgy szerzett tudomást a túlszámlázásról, hogy a fenti havi előlegfizetési rendszer során az utólagosan átvett számlákon vette észre, hogy a bérlemény almérőjén mért értéken felüli összeget is ráterhelt az alperes a felperesi előlegszámlára. Ezen jogellenesen beszedett összegek tekintetében felperes keresettel élt az alperessel szemben, elsődlegesen jogalap nélküli gazdagodás, másodlagosan szerződésszegéssel okozott kár megtérítése iránt.
4. A felek a bérleti szerződésükben nem rendelkeztek a közös területek utáni áramdíj megfizetése tekintetében, és alperes a peres eljárás során – mind az I. f-ú, mind pedig a II. f-ú Bíróság által is megállapítva – nem tudta bizonyítani azon álláspontját, miszerint a felek ebben a kérdésben szóban külön megállapodtak, melyre, mint lényeges szerződéses feltételre vonatkozóan a vonatkozó törvényi rendelkezések sem adtak lehetőséget.
5. Erre való tekintettel az I. f-ú Bíróság a tényállás tisztázását követően és a bizonyítás teljeskörű lefolytatása után megállapította, hogy mivel a felek között sem írásban sem szóban nem jött létre megállapodás, így felperes nem volt köteles a közös területek használata után áramdíjat fizetni, az alperes nem volt jogosult a bérlemény saját almérőjén mért fogyasztáson felüli összegeket az előleg számla terhére beszedni felperestől.
6. Az alperes fellebbezése végett a **II. f-ú Bíróság az ítéletében egyetértett az I. f-ú Bíróság** által megállapított tényállással és azzal is, hogy az alperes a rá kirótt bizonyítási tehernek nem tudott eleget tenni, azaz nem tudta bizonyítani, hogy a felek között külön szóbeli megállapodás jött létre a fizetési kötelezettség tekintetében.
7. **Ennek ellenére a II. f-ú Bíróság mégis úgy döntött, hogy mindezekről függetlenül felperest fizetési kötelezettség terhelte, azonban ezen megállapításának jogalapját nem jelölte meg és a döntését nem indokolta meg.**
8. A II. f-ú Bíróság nem adott arra magyarázatot, hogy a felek megállapodásának hiányában mire alapozza azon megállapítását, hogy a felperes köteles lett volna a közös használatú területek után áramdíjat fizetni. **A fizetési kötelezettség fennállását ténykérdésként kezelte, az alperes állítására alapítva, amikor a fizetési kötelezettség fennállása jogkérdés és a felek között fennállt bérleti szerződés alapján eldöntendő kérdés.**
9. Egyebekben erre mutatott rá a Fővárosi Bíróság a 3.Gf.75.385/2011/10. sorszámon hozott végzésében is. Meghatározta, hogy a perben az eldöntendő kérdés az, hogy a felperes köteles volt-e a bérlemény almérőjén mért fogyasztáson felül áramdíjat fizetni, vagy sem.
10. A II. f-ú Bíróság mégis tényként kezelte, hogy felperesnek fizetési kötelezettsége állt fenn és a fizetési kötelezettség módját tekintve döntött annak ellenére, hogy a per szempontjából nem ez volt a megválaszolandó kérdés.

2. Tisztességes eljáráshoz való jog megsértésének (Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bek.) indokolása:

I. Indokolási kötelezettség – indokolt bírói döntéshez való jog

1. A II. f-ú Bíróság az általa hozott döntésnek sem jogalapját nem jelölte meg, sem azt kimerítően nem indokolta meg.
2. A 7/2013. (III. 1.) AB határozatban indokolásának 34. pontjában az Alkotmánybíróság kibontotta az indokolt bírói döntéshez való jogot a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból. Kiemelte: „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. (...) Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.”
3. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes bírósági eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon.¹
4. „Emellett az alkotmányjogi probléma az egyedi ügyön túlmutató jelentőségű, ugyanis az Alkotmánybíróság az egyedi bírósági döntések indokolási kötelezettségének minimális, az eljárás tisztességéhez tartozó követelményeit eddig nem vizsgálta. Így az Alkotmánybíróságnak a jelen ügyben hozott érdemi határozata meghatározza azokat a tisztességes eljárás alaptörvényi szabályának védelmi körébe tartozó minimális követelményeket, amelyeket a bíróságoknak az ügy elbírálása során feltétlenül szükséges érvényesíteniük. Az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként értékelte a bírói döntések indokolásának alkotmányossági mércéjeként szolgáló, a tisztességes eljárásban rejlő, minimális követelményrendszer kidolgozását.”²
5. Az indokolás hiánya vonatkozásában az Alkotmánybíróság, figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, azt vizsgálja, hogy az indokolási kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e.³
6. Alapvető hibát vétett a II. f-ú Bíróság akkor, amikor egy alapvetően jogkérdést mégis ténykérdésként kezelt, majd az ilyen alapon meghozott döntésére nem adott magyarázatot és annak jogalapját sem jelölte meg.
7. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti.

1 7/2013. (III. 1.) AB határozat Indokolás [34]

2 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [21]

3 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]

8. Jelen alkotmányjogi panasszal támadott másodfokú bírósági ítélet azonban mellőzi a döntésének indokolását. Ezenfelül a döntésének jogalapját is mellőzi. Erre való tekintettel a II. f-ú Bíróság ítélete sérti a Pp. 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettséget, amely eljárásjogi alapelv megsértése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogot sértő állapotot idéz elő.

II. Az alkotmányos önrendelkezési jog:

1. A II. fokon eljáró Fővárosi Törvényszék a pert olyan jogalapon és körben döntötte el, melyet a kérelmező felperes kereseti kérelme nem tartalmazott, ezzel túltejeszkedett a felperes kereseti kérelmén. Ezen alapvető eljárásjogi jogelv megsértésével a II. fokú bíróság ítélete sérti a felperes kérelmező Alaptörvényben biztosított tisztességes eljáráshoz való jogát.
2. „A peres felek rendelkezési joga az alkotmányos önrendelkezési jog egyik lényeges eljárásjogi vonatkozása azt jelenti, hogy a fél anyagi és eljárásjogi jogával szabadon rendelkezik, így mindenkinek szabadságában van jogai bírói úton történő érvényesítésére”⁴
3. Az alapjogi sérelem kulcsa a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényben (Pp.) biztosított, a peres feleket megillető rendelkezési jog, amely a fél anyagi és eljárásjogi jogaival való szabad rendelkezést jelenti. A fél ezen önrendelkezési jogának megvonása önmagában sérti a fél alaptörvényben biztosított azon alkotmányos jogát, hogy az őt ért sérelemmel a bírósághoz fordulhasson és azt tisztességes eljárás keretén belül részrehajlás nélkül elbírálják.

A). Az alkotmányos önrendelkezési jog eljárásjogi aspektusa

1. „Az eljárásjogi értelemben vett fél rendelkezési joga az alkotmányos önrendelkezési jog egyik aspektusa, eljárásjogi vonatkozása, amely az egyén autonómiáját érinti, illetőleg azzal kapcsolatos. A fél rendelkezési jogának elvonása, illetőleg "helyettesítése" sérti az Alkotmány 57. § (1) bekezdését.”⁵
2. A fenti alkotmánybírói határozatból idézett rész értelmében ezen alkotmányos önrendelkezési jog azt jelenti, hogy a felet megilleti azon alapjog, hogy keresetével bírósághoz forduljon, amelynek elbírálása során a bíróság a Pp. alapelveivel kötve van a kereseti kérelem elbírálása során.
3. Amint arra Kengyel Miklós akadémiai doktori értekezésében (A bírói hatalom és a felek rendelkezési joga a polgári perben, Pécs 2003) „a rendelkezési elv lényegéből következik az, hogy a bíróság az ítéletében a kereseti kérelem és az ellenkérelem határait nem lépheti át (ne eat iudex ultra petita partium)”.
4. A Pp. 3. § (2) bekezdésében foglalt kérelemhez kötöttségének elve a Pp. egyik alapvető eljárásjogi alapelve. Ezen alapelv értelmében **a bíróság a per folyamán kizárólag olyan kérdésben dönthet, amelyre vonatkozóan a felek kérelmet terjesztettek elő.** E szigorú

⁴ 1/1994.(I.7.) AB hat.

⁵ 1/1994.(I.7.) AB hat.

szabály alól csupán néhány kivétel akad, amikor a bíróság a felek erre irányuló kérelme hiányában is dönthet. Ilyen tipikusan a házassági perek esetén fordulhat elő.⁶

5. A kérelemhez kötöttség egyik lényeges perbeli megnyilvánulása a túlterjeszkedés tilalma. „A kereseti kérelmen való túlterjeszkedés tilalma magába foglalja, hogy a bíróság a kereseti kérelemben foglaltakhoz képest nem ítélt többet sem összecszerűségében, sem időtartamában, sem a szolgáltatás minőségében, vagy tartalmában.”⁷ A Pp. 215. §-sa szintén **kiemeli a túlterjeszkedés tilalmát az érdemi döntés korlátjaként meghatározva.** Vagyis maga a Pp. nagy hangsúlyt fektet ezen alapelv védelmére, mint a peres felek alkotmányos önrendelkezési jogának védelmét biztosító alapelv.
6. Jelen esetben a II. f-ú Bíróságnak a per szempontjából eldöntendő kérdése az volt, hogy a közös használatú terület után a felperes köteles volt-e közüzemi díjat fizetni, vagy sem. A II. f-ú Bíróság egyet értett az I. f-ú Bíróság által megállapított tényállással, megerősítette azt, miszerint az alperes nem tudta bizonyítani azt, hogy a felek között a kérdésben született volna bármilyen megállapodás, ennek ellenére arról rendelkezett, hogy milyen számítási módszer szerint kellett volna fizetnie a felperesnek és mekkora összeget.
7. A fent kifejtett eljárási jogi alapelv (kérelemhez kötöttség elve) a BH 2011.1.22; Legf. Bír. Mfv. I. 10.859/2008. szerint a másodfokú eljárásban is alkalmazandó. Tehát a fellebbezési bírósággként eljáró II. f-ú Bíróság köteles a kereseti kérelem keretein belül dönten, nem pedig azon túlterjeszkedve, általa rosszul meghatározott perbeli kérdést eldöntve meghozni az ítéletét, amely ezáltal a kérelemhez kötöttség elvét sérti és így a kérelmező felperes alkotmányos önrendelkezési jogát megsértve, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével ellentétes és mint ilyen alaptörvényellenes.

B) Az alkotmányos önrendelkezési jog anyagi jogi aspektusa

A feleket megillető alkotmányos önrendelkezési jog másik részét az anyagi jog képezi.

1. Kötelmi jogrendszerünk a konszenzuál-szerződés elvi alapján áll. Vagyis a szerződés létrejöttéhez a szerződéskötésre irányuló akaratot megfelelő módon kell kifejezni. A mellérendelt szerződő alanyok a szabad akaratukkal hozzák létre a szerződést az általuk meghatározott formában és tartalommal.
2. Az **rPtk. 205. § (2)-(3) bekezdése** értelmében:
„(2) A szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Nem kell a feleknek megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyeket jogszabály rendez.
(3) A felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek, és figyelemmel kell lenniük egymás jogos érdekeire. A szerződéskötést megelőzően is tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről.”

⁶ Kommentár a polgári perrendtartáshoz, I. kötet, Wolters Kluwer, Budapest 2016., 40. oldal utolsó bekezdés

⁷ A Kúria Polgári Kollégiuma Joggyakorlat-Elemző Csoport Összefoglaló vélemény A perorvoslati bíróságok hatályon kívül helyezési gyakorlata (A másodfokú és felülvizsgálati bíróság kasszációs jogköre) Budapest, 2013. december 2., 35. oldal 2. bekezdés

3. A **Magyar Köztársaság Alkotmányáról** szóló 1949. évi XX törvény tekintetében az Alkotmánybíróság álláspontja szerint: „Az Alkotmány nem nevesít szerződési szabadság néven alkotmányos tételként alapvető jogot. Az Alkotmánybíróság felfogásában a szerződési szabadság az alkotmány által védett jog, melynek garanciáit a Ptk. tartalmazza.” (...) „Alkotmány sértés megállapításához az kell, hogy a szerződési szabadsággal (mint absztrakt joggal) szoros kapcsolatban álló, a szerződési szabadságot megvalósító, magában foglaló alapvető jog vagy alkotmányos intézmény sérelme is megvalósuljon.”⁸
4. **Magyarország Alaptörvény** tekintetében kétség sem férhet ahhoz, hogy a felek szerződési szabadsága ne élvezne alaptörvényi védelmet. Az Alkotmánybíróság 3192/2012. (VII. 26.) AB határozat indokolásának [18] és [21] bekezdései szerint:
5. „[18] A 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvény az Alkotmány 9. § (1) bekezdésében megfogalmazott piacgazdaságra utalást kifejezett módon nem tartalmazza. **E szövegszerű változás azonban nem jelenti azt, hogy a szerződési szabadság - amely jellegénél fogva szoros kapcsolatban áll a vállalkozás szabadságával is - ne élvezné a továbbiakban az Alaptörvény védelmét.** A piacgazdaságra való utalás mellőzése ugyanis annak következményeként értékelhető, hogy - ellentétben a szocialista tervgazdálkodásból a piacgazdaságra történő áttérés időszakával - e körülmény külön hangsúlyozása napjainkra szükségtelenné vált.” (...)
6. „[21] A piacgazdaság, és így az Alaptörvény M) cikke által védett vállalkozás és verseny szabadsága működésének elengedhetetlen feltétele a szerződési szabadság, amely ennek következtében **szintén élvezi az Alaptörvény védelmét.** Ezt támasztják alá a szerződési szabadságnak a Ptk.-ban foglalt garanciális szabályai is.”
7. Az Alkotmánybíróság gyakorlatából látható tehát, hogy a szerződési szabadság mindig is alkotmányjogi védelmet élvezett és ezen védelem az Alaptörvény hatályba lépésével még jobban megerősödött.
8. A jelen alkotmányjogi panasz tekintetében a **II. f-ű Bíróság a peres felek között fennállt szerződés tekintetében a szerződő felek közös szerződéses akaratát bírálta felül az ítéletével,** amikor - a szerződéskötés körülményeit nem ismerve, figyelmen kívül hagyva, valamint a jogszabály által kötelezően előírt írásbeliséget negligálva – azt egy lényeges szerződéses feltétel vonatkozásában saját szubjektív véleménye alapján kvázi felülírta, amikor is kijelentette, hogy felperesnek fizetnie kellett volna a közös használatú területek után áramdíjat.
9. Tette ezt annak ellenére, hogy a bérleti szerződésben ilyenfajta megállapodásra semmilyen utalás nincs, valamint a peres iratok és egyebekben a II. f-ű Bíróság által is elfogadott tényállás szerint is nyilvánvaló, hogy szóbeli megállapodásra sem került sor a felek között. A II. f-ű Bíróság tehát a felek Ptk-ban biztosított szabad, egybehangzó szerződéses akaratát ignorálta azzal, hogy a szerződés rendelkezésein túlmenően és a perbeli jogkérdést tévesen meghatározva hozta meg az ítéletét.

10. Tekintettel arra, hogy a peres felek között létre jött bérleti szerződésben nem tértek ki a közös használatú területek után esetlegesen fizetendő közüzemi díjakról, és ezzel kapcsolatban semmilyen további megállapodásra nem került sor a felek között, így az a szerződésükbe nem is került belefoglalásra, hiszen egyik fél számára sem volt lényeges körülmény, arról az alperes, mint bérbeadó nem tett nyilatkozatot, nem tájékoztatta a felperest. Mivel ilyen megállapodás a szerződésben nem született, így felperes nem volt köteles a közös területek használata után fizetni.
11. A felek szerződéses akarata szent és sérthetetlen. Amennyiben a megállapodásukat módosítani kívánják, úgy azt ismételten közös akarat kijelentéssel megtehetik, azonban erre nem került sor. **A II. f-ű Bíróságnak nem volt joga tehát a bérleti szerződéssel ellentétes döntést hozni, vagyis felperest olyan díj megfizetésére kötelezni, amely tekintetében az alperessel nem állapodott meg.**
12. Ez a felek szerződéses akaratának felülírása és így a felek önrendelkezési jogának megsértése, amely közvetett módon az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jogot sérti.
13. Az Alkotmánybíróság gyakorlatára való tekintettel a szerződési szabadság alkotmányjogi védelmet élvez és mint ilyen a jelen kérelem szerint fennálló jogsértés orvoslása által védelmének biztosítása szükséges.

Összegezve:

A fent kifejtett indokolásra tekintettel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértése kétséget kizáróan fennáll. A II. f-ű Bíróság nem csak eljárásjogi, hanem anyagi jogi alapelveket is megsértett, amelynek következtében az általa meghozott ítélet a kérelmező alaptörvényben biztosított jogait sérti.

A II. f-ű Bíróság ítéletével megsértette a Pp. 3. § (2) bekezdés és 215. §-ában rögzített kereseti kérelemhez való kötöttség és a túlterjeszkedési tilalom elvét, a Pp. 221. § (1) bekezdésében kifejtett indokolási kötelezettséget. Az eljárásjogi szabályokon kívül megsértette az rPtk. 205. § (2)-(3) bekezdése szerint a feleket megillető szerződési szabadság elvét.

Mindezek alapján kérjük a T. Alkotmánybíróságtól annak megállapítását, hogy nem teljesítette a törvényszék az indokolási kötelezettségét akkor, amikor az ügy leglényegesebb részéről, a fizetési kötelezettség megállapításának jogalapjáról és indokáról nem adott számot határozatában.

Fentiekre tekintettel kérjük a T. Alkotmánybíróságot, hogy Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.420/2017/8-I. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét megállapítani, és azt megsemmisíteni szíveskedjék.

Tisztelettel:

Dr. Török Gyula ügyvéd
kérelmező képv.

